

54. FESTIVAL
PROFESIONALNIH
POZORIŠTA SRBIJE

JOAKIM VUJIĆ

7-14. MAJ
NOVI PAZAR

BROJ. 2

KRIKA / OKRUGLI STO / INTERVJU / REČ SELEKTORA

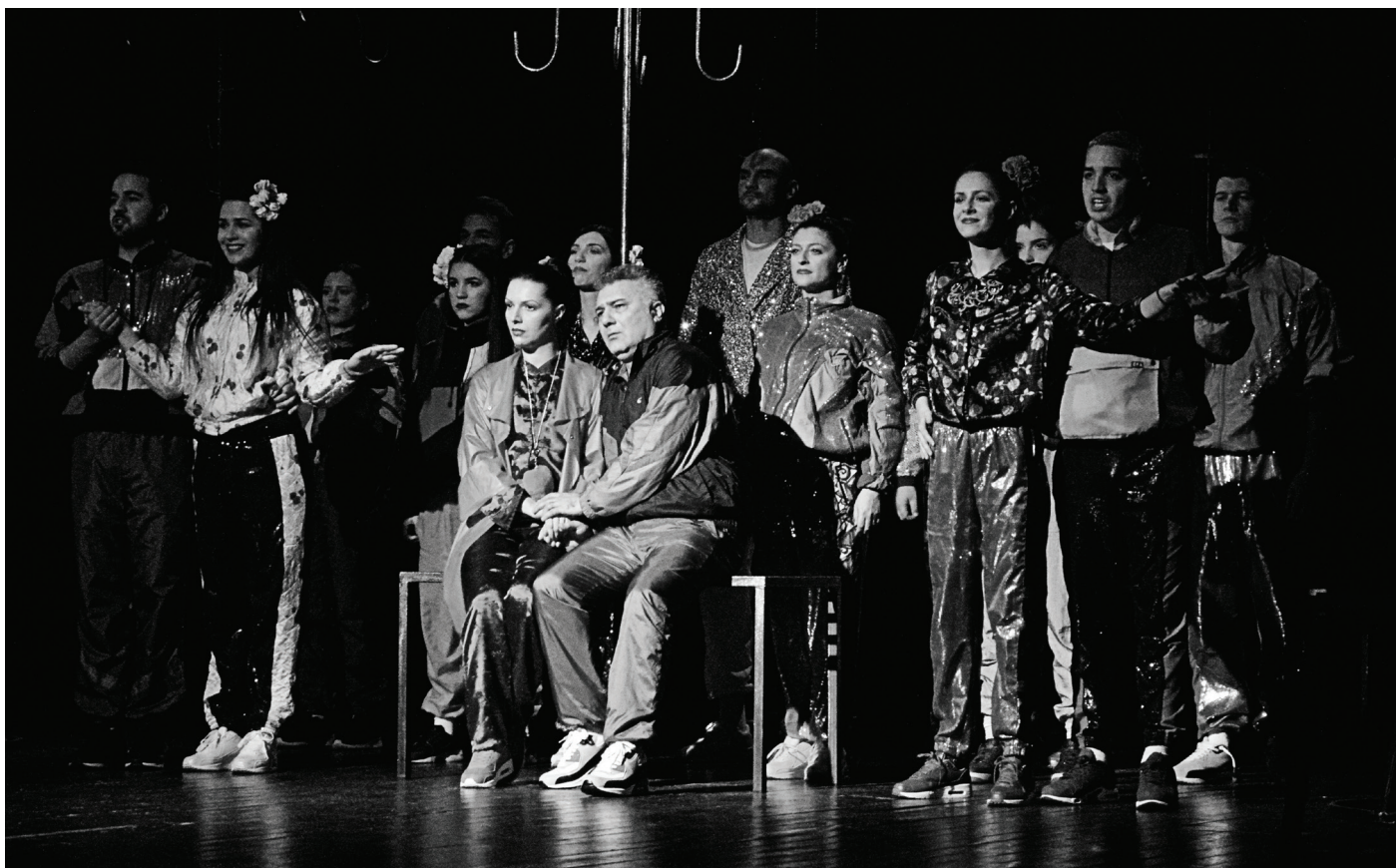
8. MAJ 2018.

BILTEN

VEČERAS

LIFT - SLOBODAN ŠOU

NARODNO POZORIŠTE PRIŠTINA

POKROVITELJI FESTIVALA

GRAD NOVI PAZAR

ZAJEDNICA PROFESIONALNIH
POZORIŠTA SRBIJE

regionalno pozorište
novi pazar

министарство
културе републике србије

SVEČANO OTVOREN 54. FESTIVAL "JOAKIM VUJIĆ"

NOVI PAZAR U NAREDNIH OSAM DANA POZORIŠNI CENTAR SRBIJE

Festival su prethodne večeri otvorili direktor Regionalnog pozorišta Novi Pazar i gradonačelnik Novog Pazara Nihat Biševac.

"Zahvaljujemo se lokalnoj samoupravi što je prepoznala značaj ovog festivala i podržala našu želju da budemo domaćini.", rekao je Mujezinović.

Uz dobrodošlicu gostima, gradonačelnik je istakao da se nada da će

Novi Pazar uz podršku Ministarstva kulture, Zajednice profesionalnih pozorišta Srbije i Regionalnog pozorišta Novi Pazar opravdati poverenje koje je ukazano gradu.

"Srećni smo što je Novi Pazar prestonica pozorišne umetnosti u Srbiji. Nadamo se da ćete uživati u vrhunskim predstavama koje su odabrane za ovaj festival. Naša misija je da razvijamo kulturnu ponudu u gradu, a posebno pozorišnu.

I zato smo uvereni da ovo nije poslednji put da budemo domaćini", rekao je gradonačelnik i proglasio 54. Festival profesionalnih pozorišta otvorenim.

Festival je počeo predstavom "Žak i njegov gospodar", koja se pred novopazarskom publikom igrala prvi put nakon premijere.

MILIVOJE MLAĐENOVIĆ, POZORIŠNI KRITIČAR

TEATAR O TEATRU U TEATRUMilan Kundera: *Žak i njegov gospodar*,
režija – David Alić, Regionalno pozorište Novi Pazar

Najmanje tri ravni stvarnosti prepliću se u predstavi *Žak i njegov gospodar*: stvarnost *Žaka* i njegovog bezimenog *Gospodara*, stvarnost likova o kojima oni pripovedaju, te stvarnost na pozornici na kojoj oni gledaju uprizorene likove *Žakovih* ljubavnih zgoda iz prošlosti, te najzad, uvek zavodljiva, stvarnost nas samih kao gledalaca.

Dakle, videli smo teatar o teatru u teatru u kojem se granice predstavljenih stvarnosti ne markiraju napadno, i to nije problem. Teškoća u komunikaciji povremeno nastaje, usled mogućeg preobilja pozorišnih znakova a možda i zbog zapenušane bujice pripovedanja. Svrsihodnije bi bilo da je pripovedanje bilo samo u funkciji da se pokaže prirodna dramskog, kako se priča pretvara u dramsko: kako pripovedno postaje događajno. Tada bi očigledna vrlo pronicljiva rediteljska namera mladog, ali znanjima o dramati i pozorištu vrlo dobro opskrbljenog reditelja Davida Alića bila delotvornija i scenski uzbudljivija. Predstava bi bolje „disala“ a i publika gledajući je, da je ideja da nam se pokaže šta je pozorište bilo, šta jeste i šta će biti, a samim time i često naglašavano

pitanje „šta nam je tamo gore pisano“, o većitom sukobu bogova i ljudi, o svetu koji je odavno truo a sve kroz zgode sa naglašenom, za pučki teatar karakterističnom seksualnom aluzivnošću među kojima dominira ona „o nožiću i futrolu“, srezana malo oštrije, makar zadržala i u Kunderinu đavolski ironičnu dramatičnu nastalu u vreme ulaska ruskih trupa u Čehoslovačku!). Da je manje zbijenije ovo scensko tkivo impregnirano Didroovom filozofijom, nekako bi do nas uverljivije doprla istina o tome „je li čovek beštija ili anđeo“.

Nosioci glavnih uloga, Rifat Rifatović (*Žak*) i Dušan Živanić (*Gospodar*) sasvim lepo i bez krutosti kretali su se kroz sve ravne stvarnosti. *Žakova* neodoljiva asocijacija na karakter *Sanča Panse* i *Zganarela* omogućila je da se jasnije i plastičnije pokaže i karakter *Gospodara* koji postaje nedoljivo komičan sa svojom mantrom o „misiji gospodara“. U tipskoj ulozi gostioničarke *Ivana Nedeljko*vić uspela je da pronađe netipična a glumački iskrena sredstva. *Markiz* (*Vahid Džanković*), *majka* (*Lemana Bećirović*), *vitez* (*Hris Šećerović*), *Agata* (*Anđela Marić*), *Žistina* (*Zehra Aybar*), *ćerka* (*Sandra Miljković*), *mladi Bigre* (*Mitar Belojica*) i *Žan* (*Sead Župljanin*) igraju disciplinovano, lako, prirodno, a naročito zanosno i temperamentno u masovnim i jednoj ili dve plesne scene. Takav utisak ne kviri mnogo ni katkad nedovoljno jasna artikulacija pojedinih glumaca kojoj uzroka, moguće je, valja potražiti i u scensko-tehničkim uslovima.

Scenografija *Andreje Rondović* je izuzetno dobro i funkcionalno rešena: to je istovremeno i od dasaka sklepana koliba kroz čije rupe sve-

tina vojaeriše u svet pozornice, i rikkvand koji odvaja pozornicu od sveta, i pozornica i vešala nad kojima se preteći njiše omču čekajući onog kojem je „tamo gore“ pisano da težinu života izmeri njenim stezanjem. Kostimi *Selene Tomašević*, raskošni a pri tom nenametljivi, dovoljno jasni da naglase da se ovo *Didroovo* pozorje događa i danas i ovde.

UTISCI PUBLIKE**SEAD BIBEROVIĆ**

Izuzetno je bitno za naše građane i građanke, za kulturu uopšte, za naš grad, što se festival „Joakim Vujić“ dešava kod nas po prvi put, nadam se da neće biti i poslednji. Čini mi se da je ovo prvi korak u vraćanju pozorišta građanima i građankama i vraćanja publike u pozorište. Ova predstava je odlična, sa zadovoljstvom sam je odgledao po drugi put. Ako pođemo od scenografije, režije, glumaca, sve je na jednom vrlo visokom nivou. Ne znam kako će žiri da vidi ovu predstavu, ali čini mi se da je naša predstava jedan od kandidata za najvišu nagradu.

HARIS HAJROVIĆ

Predstava je bila odlična, glumci su bili savršeni i svaka čast. Celokupan utisak je odličan. Nisam to očekivao.

NEDŽAD KRŠIĆ

Oduševljen sam predstavom i glumom naših glumaca. Dopada mi se kako je sve preneto. Drugačije je nego bilo šta do sada. I zbog scenografije i zbog glume koja je više upućena na dva lika i samim tim imao sam utisak da je prenošenje emocija bilo iskreno.

DAVID ALIĆ, REDITELJ

NAJLEPŠE ŠTO SE DESILO JE ISKRENOST

"Najbitnije da se radi ono što vas uzbuđuje, inače je rad uzaludna muka"

Prva asocijacija na Novi Pazar?

Ljudi i njihova srčanost. Ali kad kažem srčanost, to je ponekad u pozitivnom kontekstu, nekad u negativnom.

Ovo je bila Vaša prva režija u Novom Pazaru. Posle premijere, publika je imala utisak da se radio o veoma iskusnom reditelju. Vi imate 24 godine.

Nisam imamo mnogo iskustva pre Novog Pazara. Radio sam u studentskim predstavama, u teartu u Novom Sadu, dečije predstave u Pirotskom pozorištu i jednu predstavu koja se obraćala pirotskoj publici, jer je rađena na dijalektu i vezana za jedan prepoznatljiv lokalni običaj.

Drago mi je da to čujem, najlepše što se desilo je iskrenost. Svi su radili srcem, sa puno volje i želje. I stekao sam utisak da smo stvari pokrenuli. I bio bih jako srećan ako bi ova predstava bila temelj za neki budući repeter.

Pronalazi li reditelj tekst ili tekst bira reditelja?

Na akademiji su nas učili da kad pogledate sve predstave koje je radio neki reditelj možete da sklopite nje-

gov život. Zapravo sam se zainteresovao za Milana Kunderu i za njegov rad i pronašao dramske tekstove. I prvo je to bila radoznalost. Onda se otvorila prilika da se radi i ja sam bio vrlo srećan zbog toga. Najbitnije da se radi ono što vas uzbuđuje, inače je rad uzaludna muka. Pre svega sam zahvalan na slobodi izbora. I uvek je lepo kada pođete od sebe. Slažem se da ima mnogo filozofskih rasprava u tekstu, ali kada se to ostavi po strani, ostaje pitanje kojim razbijamo glavu, šta je to život. Možda sam dao odgovor samom sebi i negde sam je odgovor da je samo bitno postojati. Koliko god zvučalo jednostavno, to je zapravo vrlo komplikovano.

Da li su teme koje "Žak i njegov gospodar pokreće" aktuelne i danas?"

Pitanja su mač s dve oštrice ni da previše zalazimo u njih mi da idemo kroz život bez tih odgovora. Meni je zapravo žao što nismo imali još dva meseca da radimo, ali evo i sda posle probe imam osećaj da sam saznao nešto novo. Takav je tekst, na novo čitanje nešto novo se sazna i otkrije i to je najveća prednost ovog teksta.

Imate li osećaj da predstava posle premijere nije više Vaša?

Premijera je bila pre dva meseca, a imao sam osećaj da smo imali vikend pauzu. Činjenica je da je glumci u jednom trenutku preuzmu. I to je najbolji trenutak, kad predstavu gradite, gradite i predate je glumcima u amanet. Kažete, to je sada vaša predstava.

Šta biste promenili u pozorišnom životu u Srbiji?

Ljude. Koliko god surovo zvučalo, moramo da se suočimo s tim. Pozorište je divno, ali fali ljudi. Svi smo svesni i problema i teškoća, ali imam osećaj da smo postali loši ljudi. Ja sa samo 24 godine imam osećaj da smo se nekada više smejali, a to je još veća muka. Ljudi u pozorištu moraju sami sa sobom da se preispitaju.

Kakva je pozorišna publika danas?

Nedavno sam razmišljao kako nema katarze u pozorištvu danas. Ne da je nema, već sve manje. Ako pekar pravi loš hleb, a ja sam gladan, ja ću jesti loš hleb, ali ako pekar pravi dobar hleb, a ja sam gladan, izabraću dobar hleb. Tako da ni za šta ne krivim publiku, za sve smo krivi mi.

NARODNO POZORIŠTE PRIŠTINA

LIFT - SLOBODAN ŠOU**Tekst i dramaturgija:** Jelena Bogavac**Režija:** Nenad Todorović**Kompozitor:** Marko Grubić**Scena:** Vuk Dautović**Kostim:** Aleksandar Kovačević**Scenski pokret:** Nebojša Gromilić**Koreografija:** Tamara Tomanović**IGRAJU:**

Ivana Kovačević,
 Dejan Cicmilović,
 Milorad Kapor,
 Anika Grujić,
 Milena Jakšić,
 Jelena Orlović,
 Tamara Tomanović,
 Jovan Zdravković,
 Uroš Novović,
 Vasilj Adžić,
 Marko Panajotović
 Omladinski hor „Glee Srbija“

Lift je odličan primer dokumentarnog teatra, zasnovanog na transponovanju građe preuzete iz života u umetničku strukturu koja, s jedne strane, poništava izvesne elemente onoga što je neposredni materijal koji nudi sama stvarnost ali, s druge, tom istom „presnom“

životu daruje sasvim novu, dakako umetničku dimenziju – u ovom slučaju uspostavlja „kopču“ između devedesetih godina prošog veka i naše aktuelne stvarnosti, otkrivajući u isti mah i uzroke i karakter osakaćenosti naših života.

GLUMCI PREDSTAVE "ŽAK I NJEGOV GOSPODAR"

Vahid Džanković

ŽENE SU PREDANIJE POZORIŠTU

Šta je presudilo da igrate u ovoj predstavi?

Reditelj David Alić, znam ga od pre, bili smo zajedno na nekoliko festivala i baš sam se obradovao kad me je zvao. Volim da igram sa ljudima s kojima se privatno znam. Posebno izdvajam Sanju Marković za koju mislim da je najbolja glumica ikad.

Koji su izazovi s kojima se srećeš u radu?

Opet ću reći, najviše volim kada se razumem sa sardnicima i zajedno dolazimo do rešenja. Pozorište je

ogledalo društva, a mislim da i u zemlji imamo malo dobrih predstava. Toliko je čemera i jada, nema kolektivne igre.

Igrate u predstavama širom regiona. Možete li izdvojiti neku koju biste voleli da izvedete u Novom Pazaru?

„Sestre braće Baruh“, tokom traganja uvideli smo da su njihove sestre bile veće heroine. I to je interesanto za pozorišni život uopšte, jer zapravo mislim da su žene predanije pozorištu.

Lemana Bećirović

ŽIVOT JE KAO GLUMA, STALNO SE PREISPITUJETE

Kakav je bio Vaš osećaj prilikom rada na predstavi "Žak i njegov gospodar"?

Stvarali smo iluziju, a da bi san bio potpun potrebno je mnogo sećanja i likova koji tu prolaze. Za glumca je uvek teško kada nema puno pojave, pa ne polazi od onih glavnih zadataka, "ko sam ja?", "gde sam u tom trenutku?". I kada odete iz pozorišta razmišljate o tome, dolazite sa nekim novim idejama, posebno jer je reditelj to dozvoljavao. Davao nam je prostora i svi zajedno smo sanjali isti san. U jednom trenutku naiđete na barijeru, sve je tačno, ali

ne ide. I u jednom trenutku proradi. Predstava nosi lepu priču i poruku. Nekada dođete do tačke pucanja kad više ne znate šta da radite, kad ste najumorniji, predstave su do 3h ujutru. I baš tada kad ste najumorniji, nešto proradi u glumcu i krene da stvara još više i jače. Predstava živi kroz igranje, i to je najlepše kod ovog posla. Radili smo dva meseca i trud se isplatio. Žao vam bude što se završio onaj proces i kad smo se smejali i svađali i plakali i potvrđivali svoju ljubav. Ali to je i život. Kao gluma. Stalno se preispitujete, stalno radite na sebi i na predstavi.

Dušan Živanić

PREKO NOĆI SAM SAZREO U TOKU SPREMANJA PREDSTAVE

Šta je prvo čega se setite kad razmišljate o spremanju predstave „Žak i njegov gospodar“?

Strahovit rad i ljudska zrelost koju sam postigao. Čini mi se da sam preko noći sazreo baš u toku spremanja predstave, jer je bilo svega. I smeha i ljubavi i mržnje i gneva.

Ovih mesec i po dana je bio ceo jedan život. Sazreo sam pre svega kao čovek, pa tek onda kao glumac. Jer to što sam glumac, samo je jedna od stvari koje mene čine, tako da,

ne bih se odvajao u tom smislu. Nemam opterećenje u glumačkom smislu što je festival, meni je svejedno da li igram pred decom, pazarskom publikom ili u Karnegi holu. Festival „Joakim Vujić“ čast je sama po sebi, a posebno što su došli na noge nama.

Nekada smo osećali za privilegiju što smo u prilici da uopšte gledamo festival, a sada kada je u našem gradu možete zamisliti koliko je uzbuđenje i značaj.

LILIJANA IVANOVIĆ, POZORIŠNA REDITELJKA

OKRUGLI STO KRITIKE O PREDSTAVI REGIONALNOG POZORIŠTA NOVI PAZAR: „ŽAK I NJEGOV GOSPODAR“

Na početku okruglog stola prisutne je pozdravila Aleksandra Glovacki, moderator, inače novinar i pozorišni kritičar Radija Beograd 202.

Najpre je govorila o odnosu Kunderinog dela, na osnovu kojeg je rađena novopazarska predstava, i Didrovog dela Fatalista Žak, koje je poslužilo Kunderi kao osnova za početak njegovog dela. Nakon toga reč je uzeo direktor Regionalnog pozorišta iz Novog Pazara Seadetin Mujezinović, koji je govorio o problemima u vezi sa realizacijom, Festivala – od nedostatka novca do manjka ljudstva. Rekao je i da mu je jako drago što se lako dogovorio sa rediteljem i oko teksta i oko kreativnog tima. Zadovoljan je, kako je rekao, i što kompletnu ekipu čine mladi, izuzetno kreativni ljudi.

Voditelj je zatim dao reč reditelju Davidu Aliću, koji je rekao: „Pri prvom čitanju, ovom delu su me privukla neka od pitanja koja postavlja egzistencija, šta dalje...Tu sam pronašao i sebe lično. Ovo delo nudi i neke filozofske teme i teme za raspravu – gde idemo, ko gde ide, uzroci i posledice.“

Voditeljka se zatim obratila Dušanu Živaniću, tumaču lika Gospodara, upitavši ga šta je njihova predstava po žanru – farsa, drama, tragedija ili komedija. Živanić je odgovorio da o tome nisu mislili dok su predstavu radili, ostavljajući publici da je ona smesti u žanr kojem misli da pripada. „Ono što smo hteli ispričali smo predstavom, a prepričavanje onoga što smo radili i što je publika videla ne čini mi se umesnim.“

Potom je govorio Rifat Rifatović, koji se u predstavi pojavljuje kao Žak, govoreći o odnosu Gospodara i sluga. Rekao je da se oni sigurno mnogo vole i da ta ljubav prijateljska, ljudska, traje do duboke starosti. „Ako

smo uspeali u onome što nam je bila želja – da zainteresujemo publiku, mislim da smo postigli cilj.“ Zatim je nastavio: „Dušanu i meni bilo je mnogo lakše nego kolegama koji su bili iza scene, u senci, i čekali svojih nekoliko minuta da urade ono što im je dato kao zadatak. Mogu slobodno da kažem da smo mi, glumci, rasli i porasli uz ovu predstavu i mnogo mi je drago zbog toga.“

Voditeljka je zatim rekla da joj je gotovo neverovatno da u ovoj predstavi nema politike, a reditelj je replicirao da je ima, ali samo u jednoj rečenici.

Potom se za reč javio Milivoje Mladenović, festivalski kritičar: „Ovo je ozbiljna pozorišna tvorevina. Vidi se da je tu prste umešao mladi čovek, koji ima mnogo znanja, pozorišnog, literalnog i opšteg. Mislim da u predstavi itekako ima politike, jer je danas politika sve čega se dotaknemo. Ovo je predstava o predstavi u predstavi. Scenografija zanimljiva – dglobalna koliba sa otvorima, kroz koja virimo u tuđi svet, zapravo u tuđi život. Komička rešenja asociraju na Rableovu komiku.“

Za reč se javio i Sead Biberović, rekavši, da Novopazarcima treba

odati pohvale za trud, bez obzira na rezultat. „Ovo je vrlo politička predstava, što mi se čini dobrim. Mi danas stalno tragamo za društveno angažovanim pozorištem, odnosno društveno angažovanom umetnošću uopšte.“

Selektor festivala Aleksandar Milosavljević zapitao je šta je to društveno angažovano pozorište, a zatim nastavio: „U ovoj predstavi radi se o odnosu Boga i čoveka, pri tom je čovek u stalnom disputu sa tvorcem (ovoga puta Gazdom). Ovo nije eksplicitno politička predstava, ali je svakako politička. U pozorištu treba tražiti odgovore, ali ih ne treba davati. Kad pokažete vešala i čoveka na njima, to je već politika.“

Pred kraj, za reč se opet javio Seadetin Mujezinović i rekao: „Kad sam prvi put pročitao ovaj tekst, pomislio sam samo na to kako ga izvesti u Novom Pazaru i kojoj ciljnoj grupi će pripadati publika.“

Poslednji je govorio Aleksandar Milosavljević: „Priznajem, da se ja pitam, ovaj komad nikad ne bih stavio na repertoar. Ali se ne prestajem diviti onome ko tekst, od kojeg bih ja bežao, stavi na scenu i to prilično uspešno.“

NEVIDLJIVI NA SCENI

PRIDOBILANJE I NEGOVANJE PUBLIKE NAJVEĆA KORIST FESTIVALA

O tome kako su tekle pripreme za festival razgovarali smo tehničkim direktorom festivala Radomirom Stamenkovićem, šefom rasvete u Ateljeu 212 i tehničkim direktorom festivala u Tivtu.

Prva asocijacija na Novi Pazar?

Prijatnost.

Kako je bilo pripremati festival u Novom Pazaru?

Najviše volim da radim, svoj maksimum uvek dam kada se sa saradnicim nađem i prijateljski i profesionalno. I to se u ovom slučaju i

desilo sa direktorom Regionalnog pozorišta u Novom Pazaru, Seadetinom Mujezinovićem. Došao sam na predlog Ivane Nedeljković, bio sam dizajner svetla u novopazarskoj predstavi „Žak i njegov gospodar“, i nadam se da smo uradili nešto dobro i ako publika to vidi mene to raduje.

Koji su izazovi s kojim se tehnički direktor susreće u pripremi jednog ovakvog festivala?

Obim rada nije bitan, već sa kim i kako smo navikli da radimo. U poslednjih mesec dana smo tražili tehničke uslove, a dobili smo samo od tri. Ja sam potpisujem dizajn svetla u tri predstave na ovom festivalu, tako da sam tu imao prednost. U svakom slučaju, trebalo bi da imamo pisani trag i da stvaramo navike da profesionalno i planirano radimo.

Da li se sa finansijskim problemima suočavaju sva pozorišta?

Apsolutno i to utiče i na tehnički, ali i na umetnički aspekt predstave. Čak i smeštaj košta, što znači ako je za kvalitetan rad potrebno dva meseca rada, mi se trudimo da to sabijemo

u mesec dana. Niko nije kriv, jednostavno nema novca.

Šta mislite da je najveća korist od susreta pozorišta na festivalu „Joakim Vujić“

Apsolutno je najveća korist pridobijanje i formiranje sopstvene publike. Lično mislim i na ovom festivalu, ali i van festivala veoma važno organizovanje okruglih stolova. Nažalost nama se dešava da napravimo predstavu, ali nemamo povratnu informaciju šta publika o tome misli. Možda čujemo negde usput, ali to nije dovoljno. Mi pročitamo reč kritike, ali to je samo jedan deo. Malo više bi trebalo oslušivati publiku i mislim da su okrugli stolovi dobar način.

će zahteve. Još su puni entuzijazma i tražili su evropske standarde. Poslušali su jednu moju primedbu, a mogli su još. Scenografija nije standardna šema, kao u građevini. Ni ne očekujemo mi da bude standardno, znamo da ćemo se uvek iznenaditi njihovim idejama. Ipak je svet mašte i fantazije.

SCENOGRAFIJA NIJE JASNA ŠEMA, TO JE SVET MAŠTE I FANTAZIJE

O radu u pozorištu iza scene razgovarali smo sa dobrim duhom Regionalnog pozorišta, Ejupom Slezovićem Šukom. Majstor Šuka ima iskustvo u svom zanatu od 26 godina, od toga 10 u pozorištu. Kaže da je rad na ovoj predstavi bio drugačiji.

Do ove predstave, izvedba scenografije je bila relativno jedno-

stavna, jer smo raspolagali malim sredstvima. „Žak i njegov gospodar“ je bila organizaciono i finansijski bogata. Scenograf i reditelj tražili su zahtevnu scenografiju i, Boga mi, to je bilo poteško.

Koliko je trajao radni dan?

Nekad smo radili i do dva sata ujutru. Atmosfera je katkad bila i napeata. Reditelji nekada imaju nemogu-

Bilten 54. Festivala profesionalnih pozorišta Srbije „Joakim Vujić“.

Izdavač: Regionalno pozorište Novi Pazar i Zajednica profesionalnih pozorišta Srbije. **Urednik:** Hana Salihagić.

Tehnički urednik: irhad Salihagić. **Redakcija:** Milivoje Mladenović, Lilijana Ivanović. **Fotografije:** Tarik Graca